

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Radovana Havelce a soudců JUDr. Jaroslava Vlašína a JUDr. Tomáše Rychlého v právní věci žalobce: **B. B. A.**, zastoupený JUDr. Marošem Matiaškem, LL.M., advokátem se sídlem Praha 7, Oveňská 78/33, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 6. 9. 2021, č. j. 29 Az 12/2020-42,

t a k t o :

Kasační stížnosti **se přiznává** odkladný účinek.

Odůvodnění:

[1] Rozhodnutím ze dne 3. 8. 2020, čj. OAM-851/ZA-ZA12-ZA08-2019, žalovaný rozhodl o nepřipustnosti žádosti žalobce o udělení mezinárodní ochrany podle § 10a odst. 1 písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“), a řízení o této žádosti zastavil podle § 25 písm. i) citovaného zákona. Proti rozhodnutí žalovaného brojil žalobce žalobou u Krajského soudu v Hradci Králové, který ji rozsudkem ze dne 6. 9. 2021, č. j. 29 Az 12/2020-42, zamítl.

[2] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) napadl rozsudek krajského soudu kasační stížností, kterou spojil s návrhem na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti podle § 107 soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“).

[3] Žádost o přiznání odkladného účinku stěžovatel odůvodňuje tím, že by byl v případě nuceného vycestování vystaven reálnému nebezpečí pronásledování a vzniku vážné újmy. Připomněl důvody, pro které žádal o mezinárodní ochranu a které rovněž popsal v žalobě. Stěžovatel se je ortodoxním křesťanem, jeho rodina je však odlišné víry. Ortodoxní křesťané jsou nyní v Etiopii pronásledováni a vražděni. Stěžovatel se taktéž obává pronásledování z politických důvodů, protože sympatizuje s protivládní stranou, Oromskou osvobozenou frontou (dále jen „OLF“). Jeho otec byl z důvodu členství v této straně zabit. Stěžovatel si je vědom, že tyto důvody budou posuzovány teprve v rámci meritorního přezkumu napadeného rozsudku, nicméně s ohledem na informace o zemi původu nelze vyloučit, že by se stěžovatel stal terčem pronásledování. Dále poukázal na zhoršenou bezpečnostní situaci z důvodu pokračujícího ozbrojeného konfliktu v zemi, kvůli němuž byl dne 2. 11. 2021 vyhlášen výjimečný stav.

[4] Nepřiznáním odkladného účinku by také došlo k újmě na stěžovatelově právu na soudní ochranu. Pokud by se vrátil do Etiopie, nemělo by již případné příznivé rozhodnutí ve věci pro něj žádný význam. V zemi původu by neměl možnost efektivně přebírat poštu a jakákoli komunikace s jeho právním zástupcem by byla značně ztížena. Vycestování do Etiopie je také značně rizikové z důvodu pandemie onemocnění COVID-19; v rámci zemí východní Afriky je v Etiopii nejvyšší počet infikovaných osob, přičemž pro zvládání pandemie zde chybí potřebná infrastruktura. Pokud by byl nucen vrátit se do vlasti, zvýšila by se značně pravděpodobnost nákazy tímto onemocněním. I tuto skutečnost přitom Nejvyšší správní soud označil spolu s dalšími individuálními okolnostmi za újmu ve smyslu § 73 odst. 2 s. ř. s. (viz usnesení ze dne 4. 11. 2020, č. j. 8 Azs 200/2020-34). Zároveň, s ohledem na výše popsané okolnosti, není jisté, zda by se stěžovatel v případě úspěchu své kasační stížnosti mohl vrátit zpět do ČR. V neposlední řadě je cestování do Etiopie nákladné, což představuje značný zásah do stěžovatelovy ekonomické situace. Vyhověním jeho návrhu naopak nebude významně dotčen veřejný zájem, neboť se stěžovatel na území ČR nedopustil žádné trestné činnosti. V této souvislosti poukázal na nutnost provedení testu proporcionality ve smyslu usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 8. 2008, č. j. 5 As 17/2008-131).

[5] Žalovaný s přiznáním odkladného účinku kasační stížnosti nesouhlasí. Uvedl, že takový postup je vyhrazen pouze pro ojedinělé případy, nikoli pro situaci, v níž se ocitá každý stěžovatel v případě, kdy kasační stížnost nemá ze zákona odkladný účinek. Stěžovatel neprokázal vznik natolik intenzivního následku, který by se dal kvalifikovat jako újma ve smyslu § 73 odst. 2 s. ř. s. Nebylo ani prokázáno, že by jeho situace byla natolik výjimečná oproti ostatním stěžovatelům v obdobném postavení, aby odůvodňovala přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

[6] Žalovaný ani krajský soud nezjistili, že by stěžovatel byl v současné době po návratu do Etiopie ohrožen pronásledováním či vážnou újmou ve smyslu zákona o azylu. Zhoršená bezpečnostní situace v zemi původu se dotýká pouze regionů Tigraj, Afar a severní části Amhary (stěžovatel před vycestováním žil v X) a není důvodem pro udělení určité formy mezinárodní ochrany. Stěžovatel je dále zastoupen advokátem, jeho právo na spravedlivý proces proto není ohroženo. Co se týče pandemie onemocnění Covid-19, tato je celosvětovým problémem, nepostihuje pouze zemi původu stěžovatele. Stěžovatel se může infikovat tímto virem jak v Etiopii, tak v ČR; stěžovatel má nadto možnost nechat se očkovat, čímž minimálně předejde těžšímu průběhu onemocnění.

[7] Nejvyšší správní soud úvodem předesílá, že institut odkladného účinku má zcela mimořádnou povahu. Kasační stížnost proti rozhodnutí soudu ve správním soudnictví není řádným opravným prostředkem, u něž by bylo možno odkladný účinek bez dalšího očekávat. Přiznáním odkladného účinku kasační stížnosti Nejvyšší správní soud prolamuje před vlastním rozhodnutím ve věci samé právní účinky pravomocného rozhodnutí krajského soudu, na které je třeba hledět jako na zákonné a věcně správné, dokud není jako celek zákonným postupem zrušeno. Přiznání odkladného účinku proto musí být vyhrazeno pro ojedinělé případy, které zákonodárce vyjádřil v § 73 odst. 2 s. ř. s.

[8] Podle citovaného ustanovení soud přizná žalobě odkladný účinek, *jestliže by výkon nebo jiné právní následky rozhodnutí znamenaly pro žalobce nepoměrně větší újmu, než jaká přiznáním odkladného účinku může vzniknout jiným osobám, a jestliže to nebude v rozporu s důležitým veřejným zájmem*. Uvedené podmínky platí přiměřeně i pro odkladný účinek kasační stížnosti (§ 107 s. ř. s.). Nejvyšší správní soud při rozhodování o návrhu na

pokračování

přiznání odkladného účinku tedy reflektuje na jedné straně hledisko *veřejného zájmu*, při současném porovnání *újmy stěžovatele* (nebude-li odkladný účinek přiznán), s možnou *újmou, která by mohla vzniknout jiným osobám* (bude-li odkladný účinek přiznán), jako hledisko druhé. K přiznání odkladného účinku může tedy kasační soud přistoupit teprve poté, osvědčí-li stěžovatel, že jeho újma, jako důsledek nepřiznání odkladného účinku kasační stížnosti, by byla nepoměrně větší oproti případné újmě jiné osoby, bylo-li by takovému návrhu vyhověno, a současně teprve poté, co vyloučí kolizi odkladného účinku s důležitým veřejným zájmem.

[9] Důvody existence nepoměrně větší újmy stěžovatele oproti jiným osobám jsou zásadně individuální a jsou také závislé na osobě a situaci stěžovatele. Povinnost tvrdit a prokázat vznik újmy má proto stěžovatel zpravidla poukazem na konkrétní skutkové okolnosti případu. Pokud jde o splnění druhého zákonného předpokladu, tj. že přiznání odkladného účinku není v rozporu s veřejným zájmem, soud vychází z povahy věci, z obsahu spisového materiálu, případně z vyjádření účastníků řízení o kasační stížnosti. Rozhodnutí o odkladném účinku je rozhodnutím předběžné povahy, kterým Nejvyšší správní soud nijak nepředjímá výsledek meritorního posouzení věci.

[10] Stěžovatel ve svém návrhu mimo jiné uvedl, že nucené vycestování by pro něj znamenalo újmu, spočívající zejména v nebezpečí pronásledování z náboženských a politických důvodů. Nejvyšší správní soud si je vědom skutečnosti, že stěžovatelem tvrzené okolnosti se týkají věci samé, tj. důvodů, pro které stěžovatel (dvakrát neúspěšně) žádal o udělení mezinárodní ochrany. Jakkoli zdejší soud při rozhodování o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti nepředjímá rozhodnutí o věci samé (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 12. 2012, č. j. 5 As 144/2012-27), nemůže přehlédnout, že ve světle událostí posledního roku v Etiopii, nelze riziko vzniku nepoměrně větší újmy spočívající v pronásledování pro politické přesvědčení zcela vyloučit. Jak kasační soud z veřejně dostupných zdrojů zjistil, v listopadu roku 2020 (tj. tři měsíce po vydání napadeného rozhodnutí) totiž na severu této země vypukl ozbrojený konflikt mezi tigrajským etnikem a vládními silami, který se ke konci loňského roku rozšířil přes Amharský a Oromský region až k hlavnímu městu Addis Abebě. Do konfliktu se následně na stranu Tigrajské lidové osvobozené fronty (TPLF) zapojila i OLF, přičemž sympatizanti obou hnutí a potenciálně také jen samotní příslušníci tigrajského a oromského etnika jsou ze strany státních bezpečnostních složek hojně zatýkáni (viz Ethiopia's Tigray conflict: *Mass arrests and ethnic profiling haunt Addis Ababa*. BBC News. [online] 21. 11. 2021 [cit. 6. 1. 2022]; dostupné z: <https://www.bbc.com/news/world-africa-59347230>). S hnutím OLF přitom stěžovatel sympatizoval již před odchodem z vlasti (viz Protokol o pohovoru k první žádosti o udělení mezinárodní ochrany ze dne 26. 1. 2015). Z napadeného rozhodnutí se dále podává, že stěžovatel je příslušníkem oromského etnika. S ohledem na výše uvedené tedy nelze *a priori* vyloučit, že by stěžovateli po návratu do Etiopie hrozila újma spočívající v pronásledování pro jeho politické přesvědčení, či dokonce pro etnickou příslušnost.

[11] Pokud jde o další stěžovatelem uváděné důvody pro přiznání odkladného účinku kasační stížnosti, těmi se Nejvyšší správní soud již pro nadbytečnost nezabýval.

[12] Nejvyšší správní soud posoudil žádost o přiznání odkladného účinku i z hlediska zbývajících podmínek stanovených v § 73 odst. 2 s. ř. s. Neshledal přitom, že by se přiznání odkladného účinku v daném případě, tedy umožnění pobytu stěžovatele na území

České republiky do doby rozhodnutí Nejvyššího správního soudu o jeho kasační stížnosti, jakkoli dotklo práv třetích osob, nebo že by takové rozhodnutí bylo v rozporu s veřejným zájmem.

[13] S ohledem na shora uvedené důvody dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že podmínky pro přiznání odkladného účinky kasační stížnosti jsou v projednávané věci splněny, a v souladu s § 107 odst. 1 s. ř. s. proto kasační stížnosti odkladný účinek přiznal.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 13. ledna 2022

Mgr. Radovan Havelec
předseda senátu